

Gert-Jan Koopman van Heem:

‘De tijd van de geitenwollen sokken is voorbij in de natuurontwikkeling’

Binder Groenprojecten won in september en oktober twee groenprijzen met natuurontwikkelingsprojecten. Beide projecten werden samen met Heem uitgevoerd. Een gesprek met Gert-Jan Koopman, natuurtechnisch adviseur van Heem.

Door Nancy van der Vin



Gert-Jan Koopman

Binder Groenprojecten won de Heem Natuurprijs 2011 met de natuurlijke inrichting van de omgeving en het dak van het nieuwe BP hoofdkantoor in de Europoort. Bij de Groene Stad Award greep Binder net naast de eerste prijs met het project De Duinen, de natuurlijke inrichting van een woonwijk in het Westland. De jury had er een eervolle vermelding voor over: “Het *(project red.)*

heeft een ambitie die de gemeentegrenzen ruimschoots overschrijdt, zowel in het creëren van ‘nieuwe natuur’, passend bij het Nederlands kustlandschap, als in de gerichtheid op de regionale woningmarkt in het dure segment.”

Heem als methode

Gert-Jan Koopman is de kennismotor achter Heem, een activiteit van Ciran Nederland bv. Hij werkt bij het bedrijf sinds de oprichting in 1996 en ontwikkelde onder begeleiding van de inmiddels overleden professor Zonderwijk van Wageningen Universiteit het Heem-concept: een inmiddels beproefde methode voor de aanleg en het beheer van natuur in de stedelijke omgeving waarbij de natuur zelf het voorbeeld is. Ciran is een licentieorganisatie die kennis, begeleiding en inheemse zaden levert aan acht aangesloten hoveniersbedrijven, waaronder prijswinnaar Binder Groenprojecten. Gert-Jan vertelt met vanuit welke vertrekpunt Heem aan de slag is: ‘Als je kijkt naar groen zijn er twee grote vraagstukken actueel. Het eerste is de vraag naar de meerwaarde van groen. De tweede: Hoe houden we groen betaalbaar? Als Heem zijn we met beide vraagstukken aan de slag en werken we aan onze bewijsvoering: we willen de resultaten van onze methode kunnen aantonen aan opdrachtgevers. De tijd van de geitenwollen sokken is voorbij in de natuurontwikkeling. Gelukkig maar. Het gaat niet om het behoud een enkele orchidee. De natuur is flexibel en veerkrachtig. Met Heem willen wij de omgeving waarin mensen wonen, werken en recreëren verrijken.’

Thod Binder, Binder Groenprojecten, over natuur als trend

Duidt de toekenning van prijzen voor natuurontwikkeling op een trend? Is natuur ‘in’? Thod Binder, directeur van Binder Groenprojecten, denkt van wel: “Steeds meer bedrijven willen een duurzaam beleid voeren. Interessant is dat zij daartoe niet worden aangespoord door de overheid. Sterker nog, de overheid trekt zich steeds verder terug, maar bedrijven willen het zelf en voeren dit beleid ook uit zonder subsidies. Deze houding vertaalt zich naar de inrichting van de omgeving van zo’n bedrijf. Zo zie je dus dat een bedrijf als BP, dat natuurlijk een olieproducent is, toch kiest voor een duurzame, in dit geval zelfs ecologische inrichting van hun bedrijfsterrein. Maar opdrachtgevers willen wel zeker weten dat het werkt. Daarom kiezen zij voor partners die echte kennis in huis hebben. Via Heem hebben wij beschikking over die kennis en kunnen wij opdrachtgevers zelfs garantie op het afgesproken eindbeeld geven. Zelfs op 2600 m² daktuin, waaruit een deel van het project bij BP bestaat!”



Economische waarde

De (economische) waarde van groen maakt Heem op twee manieren zichtbaar. Gert-Jan: “Directe kosten tellen voor opdrachtgevers en goed aangelegd en beheerd groen, is goedkoper dan traditioneel groen. Dat is dus een verkoopargument maar belangrijker is dat wij met Heem duurzame oplossingen bieden. Neem de biodiversiteit. Dat lijkt een ingewikkeld thema maar het is heel concreet te maken. Omdat we teveel monoculturen maken in Nederland, verspreiden ziekten en plagen zich versneld. Dit wordt versterkt doordat we werken met in genetisch opzicht uitheemse soorten. Heem brengt de biodiversiteit terug en doet dit met 100 procent inheems zaai-materiaal. Daardoor komt het ecologische systeem in evenwicht, kan het zichzelf bedruipen en wordt het minder gevoelig voor ziekten en plagen. Zo hebben we bij kwekers natuurlijke vegetaties ingezaaid waarbij sluipwespen zich goed

voelen. Die sluipwespen doen vervolgens het werk wat voorheen voor de volle 100 procent door insecticiden moest worden opgeknapt. Deze kwekers slaan twee vliegen in een klap: zij bereiken economisch voordeel en zij werken tegelijkertijd aan duurzaamheid. Mijn ervaring is dat elke opdrachtgever gevoelig is voor deze combinatie van voordelen.”

Heem en de Levende Tuin

Wat vindt Gert-Jan van het concept ‘De Levende Tuin’ zoals VHG dit propageert? En is Heem eigenlijk niet net zo iets? Gert-Jan reageert enthousiast: “De Levende Tuin is een perfect concept. Het denken in termen van oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken binnen de schuttingen van een tuin zal ook steeds meer worden toegepast. Maar Heem gaat een stap verder: wij kiezen voor de specifieke flora die van oorsprong in Nederland thuishoort en

passen die flora ook nog eens op een gebiedseigen wijze toe. Dat kan trouwens heel goed in tuinconcepten passen. Denk eens aan de bebouwing in het Friese landschap. Je kunt daar in tuinen, en in het beeld rondom de bebouwing, heel veel waarde toevoegen met de oorspronkelijke Friese flora. Dit is een flora die de sfeer van het landschap versterkt en in lijn is met de historische ontwikkeling van een gebied. Waren er vroeger elzen, wilgen of populieren? Die authenticiteit wordt door opdrachtgevers – ook door particulieren – begrepen en gewaardeerd. Verder is Heem anders dan de Levende Tuin omdat wij voor een methodische aanpak garant staan en de flora en fauna als vertrekpunt kiezen. Dat kan overigens een verdieping betekenen van het concept van de Levende Tuin: Heem past perfect in dit concept, zeker als het grotere oppervlakten tuin betreft.” ■

De hoveniers van Heem

Heem is een activiteit van Ciran Nederland. Ciran is een kenniscentrum annex licentieorganisatie die kennis, begeleiding en inheemse zaden levert aan 8 aangesloten hoveniersbedrijven. Samen bieden de bedrijven landelijke dekking. De aangesloten bedrijven zijn: Binder Groenprojecten, Groenvoorziening A.J. v.d. Werf, Jonkers Hoveniers, Hoek Hoveniers, de Koninklijke Ginkel Groep, Verhoeve Groen, Van de Haar Groep, Van Helvoirt Groenprojecten.

